

*„NEM BIZTOS, HOGY ELÉG A MOSTANI ZENEISKOLAI TANÁRI
GÁRDA...”*

**Bazsinka József MMA-s irányvonalokról, továbbadott tudásról és ötvenkét
tubás esztendőről**

Bazsinka József¹

A népzene, a klasszikus zene megőrzése, ápolása, terjesztése nélkül nincs jövőnk – vélekedik Bazsinka József, akit idén választottak meg a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozatának vezetőjének a következő négy esztendőre. A tubaművésszel – akivel ma is számos koncerten találkozhat a hazai és a külföldi publikum, s már több mint négy évtizede tanít, jelenleg a Pécsi Tudományegyetem Művészeti Kar Zeneművészeti Intézetének rézfúvós és ütős tanszék tanszékvezetője – különleges hangszeréről, tanári szigoráról, a Salzburgi Ünnepi Játékokról, valamint arról is beszélgettünk, miért fontos egy muzsikuss számára a rendszeres sport, s miként lehet szabadságot adni a növendékeknek, úgy, hogy megtalálják a saját útjukat.

– Három évvel ezelőtt lett az MMA tagja, ebben az évben pedig már – Tóth Pétert követve –, a tagságtól négy esztendőre szóló bizalmat kapott a tagozat vezetésére.

– Váratlanul ért, amikor 2022-ben meghívást kaptam a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti tagozatára. Nagyon megtisztelőnek éreztem a felkérést. A barátaim mondogatták is, mindez azt mutatja, már olyan korba értem, amikor az ember kellő bölcsességgel tud szelektálni, s olyan gondolatokat közvetíteni, ami a kulturális élet

¹ A fotó forrása: <https://jozsefbazsinka.com/about/>

hasznára válhat. Tavaly lettem rendes tag, s a két ciklust végigvivő Tóth Péter ajánlott a tagozat élére. Négy jelölt közül végül egyedül maradtam. Sokat gondolkodtam azon, vállalhatom-e a felkérést, hiszen aktív muzsikusként, tanárként tiszttában kellett lennem azzal, tudok-e megfelelő időt, energiát szánni a feladatra. Végül a bennem lévő tettvágy győzött, igen mondtam a jelölésre, s a tagság bizalmát élvezve, megválasztottak a következő ciklusra. A temérdek MMA-s teendő a gyakorlóidőmből vesz el, épp ezért már látom, hogy még tervezettebbé, hatékonyabbá kell tennem a mindennapjaimat. Egy átlagos napba ugyanis a rendszeres gyakorlás mellett bele kell férjen akár egy próba, a sport, a tanítás, esetenként koncert és persze az MMA-s levelek megválaszolása. A Művészeti Akadémia tagozatának élén szeretném továbbvinni Tóth Péter munkáját, aki remekül, elképesztő kreativitással képviselte az érdekeinket, s kijelölte a megfelelő irányvonalakat. Ő mostantól a szegedi regionális csoportunk élén folytatja mindezt. Én a mai napig sokat tanulok tőle. Azért is vállalkoztam erre a feladatra, mert úgy látom, hogy sokat tehetünk a jövőnkért, a magyar zenei életért és a fiatalokért. A Zeneművészeti tagozaton közösen, együtt döntünk a követendő irányokról. Nagyon fontos célunk a magyar zenei örökség, és a hagyományok ápolása, valamint az új zenész nemzedék, a fiatal alkotók támogatása, de nemcsak nekik szeretnénk segíteni. Van ugyanis egy belső ösztöndíjunk, ami egy esztendőre szól, s a 40-70 év közötti alkotók vehetik igénybe. Tudjuk, hogy jelent és a jövőt egyszerre kell építenünk. Általános megfogalmazásnak tűnik a magyar zenei értékek támogatása, de tényleg ez az egyik legfontosabb célunk, s ennek már az óvodában el kell kezdődni. Jómagam tökéletes zenei háttérrel, kiváló intézményekben, remek tanárok keze alatt nőhettem fel. Épp ezért látom azt, mennyire lényeges, hogy zeneszerető embereket neveljünk. Ha elfelejtjük a népzene, nem ápoljuk a klasszikus zenét, akkor elveszítjük a múltat. Ha nincs minőségi zeneoktatás, akkor megváltoznak az emberek és nem az előnyükre... A jövőnk a hagyományainkban rejlik. Anélkül nincs folytatás. Mérhetetlenül fontos hát a zenei örökségünk ápolása, s nagy érték, hogy ilyen jelentős zeneiskolai hálózattal bírunk. Nem biztos azonban, hogy ehhez elég a mostani zeneiskolai tanári gárda, növelni kellene, hogy meg tudjuk tartani a klasszikus zenei örökségünket.

– *E téren mit tud tenni az MMA?*

– Még hangsúlyosabban állunk ki azért, hogy támogatást kapjon a terület. S nem csupán a zeneiskolák. Az óvodákban, az általános iskolákban is több énekóra volna szükség. Hiszen ezzel tudunk olyan fiatalokat nevelni, akik életük részének tekintik a klasszikus és népzene, s örömmel jönnek koncertekre, operába. Javaslatot teszünk hát a kormánynak, hogy bővítse az ének-zene oktatást, hogy a klasszikus zenét, a reneszánsztól a kortársig, minél többen megismerjék, megszeressék. Ehhez pedig szükség van a hozzáértő, elegendő tanári karra is.

Bazsinka József²

– *A zenei örökség átörökítésében Ön is részt vesz, hiszen Pécssett tanszékvezető, s a doktori iskola témavezetőjeként szintén akad teendője jócskán.*

– Több mint négy évtizede kezdtem el tanítani a Bartók konzervatóriumban, a diplomám előtt egy évvel, mert a tanáromat, Szabó Lászlót helyettesítenem kellett. Ő nemcsak az Állami Hangversenyzenekarban játszott, hanem a Budapest Rézfúvós Kvintettben is és rengeteget turnézott, így sokszor kellett nekem megtartanom az órákat. Az első pillanattól imádtam a tanítást, s ez a szeretet a mai napig tart. Hogy csak néhány nevet említsek a növendékeim közül: Vida Róbert, Szentpáli Roland, Adamik Gábor, Székely Zsolt, Szalai Csaba. A kezdettől szigorú tanár voltam. Mindenki tudta rólam, öt hibáig vagyok hajlandó meghallgatni a növendékeket, utána mehettek újból gyakorolni. Ez a keménység most is jellemző rám, ha egy diák felkészületlenül érkezik. Először megtanítom a növendékeket magára a gyakorolásra. Mindig elmondom, ha egy évben csak 1000 órát gyakorol valaki, azzal már sokra lehet jutni, ennek viszont nagyon kis részét, összesen 80 órát tölt a tanárával. A hangszerrel töltött idő 90 százalékában egyedül kell boldogulnia és ha rosszul csinálja, akkor ez nem más, mint elvesztegetett idő. Figyelni kell az ajaktartásra, a légzésre, arra, milyen fókusszal szólaltatják meg az egyes hangokat. Minden hallgatómat arra ösztönzöm, találja meg a maga útját. Térképet adhatok nekik, azonban az utat maguknak kell végigjárniuk. Meghagyom mindenkinek a szabadságát, s azt a fúvástechnikát is, amit gyerekkorából hoz magával, majd megmutatom a sajátomat. Semmit sem erőltetek rájuk. Saját tapasztalataimból könnyen tudok megoldást kínálni a gondjaikra, hiszen tudom, mi lehet az oka annak, ha elfogy a levegő vagy nem szép a hang. Ha nem megfelelő az artikuláció, akkor akár locsolócsövön is játszhatnának... Mindig kérem tőlük azt is, fogadják el a

² A kép forrása: YouTube

határaikat, s ne akarjanak egyszerre a kelleténél nagyobbat ugrani. S bár szigorú vagyok, nagyon szeretem őket, gyakran beszélgetünk nemcsak zenéről, hanem az élet dolgairól is. Tisztában kell lenniük azzal, hogy a lehető legértékesebb munkára kell törekedni, mert rosszból a kevés is sok. ... S annak ellenére, hogy felgyorsult a világ, és a gyerekek is rengeteg időt töltenek a digitális térben, céltudatos fiatalok ma is akadnak jócskán. Napjainkban is sokan választják a hangszerünket. Amikor néhány éve az Operaház tubás próbajátékot hirdetett 33-an jelentkeztek.

"Magam 52 éve tubázom..."
Bazsinka József 14-15 évesen³

– *Most talán még hosszabb egy rézfúvós pálya, mint korábban.*

– Magam 52 éve tubázom, s 44 esztendeje dolgozom első osztályú zenekarokban. Tíz évet töltöttem az Operaház zenekarában, majd a Budapesti Fesztiválzenekarban folytattam a zenekari munkám. Jövőre ünnepelem a BFZ-ben a harmincötödik évemet. Itt kaptam meg azt különleges kontrabasszus tubát, amely egy prototípus és a gyár kimondottan a számomra készítette. Dupla súlya van, mint egy normál tubának. 18 kiló, a formája is egyedi, ötven centiméter széles corpusszal. Rendhagyó a hang rezgése, sűrűsége, s olyan meleg hangzásra képes, mint egyetlen más instrumentum sem. Sok levegő kell a megszólaltatásához, de nagyon szeretem, ahogy mindegyik hangszeremet. Most már csendesedik valamelyest a BFZ-ben a zenekari munkám mennyisége, de emellett szólista feladatok, kamarazene jócskán akad még. Ismét vár a Klangforum Wien kortárs zenei együttes, amellyel évente többször

³ Bazsinka József családi archívumából

játszunk együtt. S ahogy majdnem minden esztendőben, idén nyáron is játszhatok velük a Salzburgi Ünnepi Játékokon. Teodor Currentzis meghívására az Utopia zenekarral is fellépek. Ebbe az együttesbe a világ vezető muzikusait gyűjti össze. Már tíz esztendeje koncertezem velük rendszeresen, legutóbb 33 országból 120 zenészt hívott meg, s én voltam az egyetlen magyar. Abban, hogy még mindig aktívan tudok tubázni, fontos szerepet játszik, hogy az évek során sokat változott a fúvás-technika. Lényeges emellett a fizikai edzettség is. Magam is rendszeresen sportolok. Hetente 30-40 km-t futok. Emellett ha tehetem, úszom, biciklizem. A triatlon minden ága segít az egyenletes légzésben, ami a hangszeremhez szükséges. Az egyórás futás az felér egy egyórás légzőgyakorlattal.

"1456 Józsi" – félmaraton teljesítése közben⁴

A kilégzés-belégzés szinkronja, ritmusa mérhetetlenül fontos egy fúvósánál, ezzel mind a mai napig minden pillanatban foglalkozom. A hosszú pálya másik része pedig a gyakorlás. Nemcsak az izombemelegítő gyakorlatok, hanem a napi szintű izomépités, mint amit a sportolók is végeznek. A technika, a hangképzés, a rugalmassági gyakorlatok, a skálakörök rutinszerűnek tűnnek, de számomra sosem azok, mert arra figyelek, hogy az a hangszín, az az artikuláció jelenjen meg, amelyet szeretnék megszólaltatni. Ritkán vagyok elégedett a gyakorlásommal, de a rendszeres fújással megtartom a kondíciómat. Mindig illeszték a napi rutinomba valami számomra különlegeset, például Bach-kantátárrészeket, amit szekvenciaszerűen, minden hangnemben eljátszom, hogy valami "szép" is legyen a már megszokott mellett.

⁴ Bázsinka József családi archívumából

Bazsinka József⁵

– *A tanítás és a zenélés mellett keresi is a fiatal tehetségeket...*

– Igen, Fischer Iván engem kért fel először néhány éve, hogy kísérem figyelemmel az ifjú rézfúvosokat, járjak vizsgákra, versenyekre, keressem meg azokat, akik érdekesekek rá, hogy az ösztöndíjasaink sorába kerüljenek. Ma már többen vagyunk az idősebb muzsikusközül, akik a tehetségkutató program koordinátorai, igyekszünk a külföldön tanuló fiatalok közül is néhányat hazacsábítani. Nagyon fontos a zenekarban végzett közös játék, ahogy az is, hogy az ember képes legyen okulni a hibáiból. Magam is tudom, hogy az élet örök tanulás, s épp ezért sosem lehet semmit rutinból eljátszani. Igyekszem is a kényelmet magamtól minél messzebb tartani. S tudom, mennyit számít egy-egy jól megválasztott tanács. A mai napig a fülemben csengnek a jól megválasztott tanári mondatok, amelyek meghatározóak a művészetemben. Annak idején velem a Magyar Néphadsereg Zenész Tiszthelyettes-képző Zeneművészeti Szakközépiskolájában – mivel a Bartók konzervatórium leányiskolája voltunk –, olyan tanárok foglalkoztak, mint Dukay Barnabás, Csapó Gyula, Farkas Antal vagy Szabó László. Elképesztő kamarazenei tudást kaptam 14 éves koromtól, amelynek értékét csak gyakorló muzsikusként fogtam fel. A Zeneakadémiára tubából egyből a második évfolyamba vettek fel. Ott is a legkiválóbb mesterektől tanulhattam, közben már rendszeresen jártam egy-egy hónapra, egy Franciaországban élő, amerikai tanárhoz Mel Culbertsonhoz is. Szabó László tanár úr egyszer megkérdezte tőlem, miben tanulok tőle mást. Ugyanazt mondta el, ugyanarra hívta fel a figyelmemet, csak másként, s épp ez volt a lényeg. Egy másik világot nyitott meg előttem. Nekem is ezt kell tennem, megtalálni minden növendékhez a megfelelő utat, s a kellő kisugárzással átadni, amit csak lehet. Ma is bármelyikük diplomaműsorát elfújom, s ha megérti, miből fakadnak a hibái, ha egy-egy beidegződésen, rossz technikán tud változtatni, akkor már elértem valamit. Ha az emlékezetében megőrzi ezeket a transzgenerációs téglákat, ha továbbviszik a tőlünk kapott útravalót, akkor ő is továbbfejleszti a világot...Muszáj kísérletezni, s nem

⁵ A fotó forrása: <https://jozsefbazsinka.com/about/>

kudarcként megélni a problémákat, hanem tapasztalatként. Ezt teszem magam is, immár több mint fél évszázada, s inspirál, hogy mindig akad új kihívás, új darab, új együttes.

Az interjú végén egy “komoly” portré⁶

Idén tavasszal hívtuk például életre a Bazsinka Tuba Quartetet, a Fújj szabadon című, a Vigadóban rendezett esten léptünk fel először Keresztesi Bálinttal, Vida Mátyással, valamint a tubás fiammal, ifj. Bazsinka Józseffel. Bízom benne, hogy lesz még több közös előadásunk. Hiszen ahogy a koncert kapcsán is fogalmaztam: "Amikor a rézfúvósok együtt muzsikálnak, az angyalok összekacsintanak."

Réfi Zsuzsanna

BAZSINKA JÓZSEF FELVÉTELEIBŐL

Bogár István: Tubaverseny

[Concerto for Tuba - Tubaverseny \(1936-76\) , II. Largo \(3:48\)](#)

[Concerto for Tuba - Tubaverseny \(1936-76\) , III. Rondo. Allegretto scherzando \(2:10\)](#)

© 1995 HUNGAROTON RECORDS LTD.

⁶ A fotó forrása: <https://jozsefbazsinka.com/about/>

[Teljes lejátszási lista megtekintése \(9 felvétel\)](#)

© 1996 HUNGAROTON RECORDS LTD.

[Introduction et danse: Introduction \(2:09\)](#)

[Bazsinka József - French Connection, 2001 \(2:10\)](#)

[New Orleans \(5:46\)](#)

[Tuba stone \(9:04\)](#)

[Quatour Op. 109 II. Vif \(2:20\)](#)

[Quatour Op. 109 IV. Anime \(5:02\)](#)

[Prelude et allegro: Allegro \(2:33\)](#)

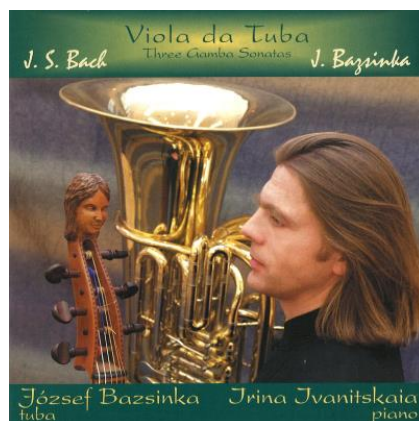
[Concertino I. Allegro vivo \(3:31\)](#)

[Suite Breve \(dans le gout classique\) II. Fuguetta \(2:02\)](#)

[Suite Breve \(dans le gout classique\) IV. Finale \(3:36\)](#)

[Etre ou ne pas etre \(Monologue d'Hamlet\) \(4:54\)](#)

© 2001 HUNGAROTON RECORDS LTD.

Bazsinka József - Viola da Tuba, 2004 (3:24)

József Bazsinka- G minor Gamba Sonata (5:32)

**

Bazsinka József Liszt-díjas tubaművész koncertje.(25:33)

Bazsinka József Liszt-díjas tubaművész koncertje.

Közreműködik: Granik Anna (zongoraművész), Kovács Zalán László, Takács Tibor és Koppányi Zsolt (tubaművész)